

De familie Krol verliet in 1996 het Brabantse Eerde bij een bedrijfsomvang van vijftig melkkoeien. Op dit moment staat de teller in het Zeeuwse Hengstdijk op 220 stuks. Het einde van de weloverwogen bedrijfsgroei is beslist nog niet in zicht.

De betonmixers rijden af en aan. Chauffeurs weten het erf van Han (46) en Mirjam Krol (46) in Hengstdijk wel te vinden. Achter op het erf zijn bouwvakkers druk bezig met het stellen van bekisting. 'Dit zijn de eerste stappen voor opnieuw een uitbreiding van de ligboxenstal en eigenlijk ligt de vergunning voor de volgende uitbreiding ook alweer klaar', vertelt Han Krol. Het is duidelijk, hier bouwen ondernemende veehouders aan de toekomst.

De familie Krol kent haar roots in het Brabantse land. 'Er waren daar echter te weinig uitbreidingsmogelijkheden. Ons land lag tegen het dorp en het bos. In Eerde hadden we vijftig melkkoeien en duizend mestvarkens. De voorlichter raadde ons aan uit te breiden in de varkens, maar wij zijn meer koeienboer', verhaalt Han Krol. In 1996 kocht de familie Krol de huidige boerderij.

Elk jaar een ton

Op dit moment bestaat de veestapel uit ongeveer 220 melkkoeien en 180 stuks jongvee. Anderhalve maand geleden kocht Krol er 65 koeien bij. 'Eigenlijk kan dit aantal maar nauwelijks in de stal. Vandaar ook dat we hard werken aan de uitbreiding', vertelt Krol. Het quotum bedraagt nu 1,8 miljoen kilo-

gram. 'We zijn in 1984 met 200.000 kilo melkquotum begonnen, dus dan weet je wat er sindsdien gebeurd is. We proberen elk jaar ongeveer een ton te kopen.' Gebrek aan ruimte noodzaakte Krol jongvee uit te besteden. 'In het oude gedeelte van de ligboxenstal hebben we nog wel plaats, maar de vloer bestaat daar volledig uit roosters. Die zijn niet zo geschikt voor jongvee. Daarom hebben we zeventig stuks jongvee uitbesteed. In de hokken komen nu roodvleesstieren, want hier blijft geen plaatsje onbezet.'

Bijna alle werkzaamheden op het bedrijf worden door Han en Mirjam uitgevoerd, soms geassisteerd door de jongste kinderen Niels (14) en Lars (12). Oma verzorgt nog dagelijks de kalveren. Krol beperkt zich tot werkzaamheden in of rond de stal. Het landwerk besteedt hij voor het leeuwendeel uit. 'We zijn geen machine-



Han en Mirjam Krol: 'Als de quotering straks weg is, moet de productie per koe omhoog'

boeren. Wij hebben twee trekkers waarvan één uit 1972, een kunstmeststooier, een schudder, een doseerwagen om mee te voeren en een verreiker. Dat is alles.' Het beheer van het land gebeurt door een akkerbouwer met wie hij veel samenwerkt. 'Hij maakt het bouwplan, verzorgt het landmanagement en zaait en spuit de mais.' Het totale areaal omvat 120 hectare, waarvan 75 hectare in eigendom. Van de 120 hectare gebruikt Krol er maar zeventig voor de veehouderij. De rest is eigen akkerbouw – bieten en graszaadteelt – of grond die hij verhuurt aan de akkerbouwer. 'Door de indeling van het bouwplan hebben wij in de huiskavel maar twintig hectare gras. De overige vijftig hectare ligt op afstand

en daar gaat sowieso mais in. Gras is veel te duur als het op afstand ligt', stelt Krol. Door het bouwplan bestaat het rantsoen bij Krol uit ongeveer 85 procent snijmais.

Bont gezelschap

Bedrijfseconomische motieven vormen bij Krol de basis voor beslissingen, zo ook in de fokkerij. Al in 1982 is hij begonnen met het inkruisen van andere rassen. 'Hoe een koe eruitziet maakt me niet uit, als ze maar functioneert en rendert in ons systeem.' Vanuit dit standpunt gebruikt Krol alle rassen door elkaar, waarbij jersey sperma alleen gekst een kans krijgt.

'Kruisen is ook fokken, als je het maar bewust doet. Onze ervaring is dat je nauwelijks productie verliest als je een holstein kruist met een ander ras. Heeft een koe iets te weinig kracht, dan kruis ik haar met brown swiss, montbéliarde of fleckvieh. Heeft de uier correctie nodig, dan pak ik weer een holsteinstier. Deze vorm van rotatiekruising zorgt voor veel invloed van heterosis binnen de veestapel. Met name in de zogenaamde "zachte" kenmerken als vruchtbaarheid, uiergezondheid en duurzaamheid geeft dit vooruitgang. Dat is met deze



De ligboxenstal wordt opnieuw flink uitgebreid

grootte belangrijk, want hierdoor kun je meer koeien per arbeidskracht houden.'

In de stal blijkt de veestapel inderdaad een bont gezelschap. Krol wijst twee koeien aan waarbij geen groter verschil denkbaar is: een 1,28 meter kleine nakomeling van jersey stier New Direction en een 1,52 meter grote Bell Tomdochter. 'Het zijn beide koeien die prima

moment 9016 kg melk met 3,96% vet en 3,53% eiwit.

Melker gevraagd

Familie Krol blijft duidelijk niet stilstaan bij het heden, maar kijkt richting de toekomst. 'We willen op korte termijn doorgroeien naar 250 koeien. Hoe we daarna verder gaan ontwikkelen, weten we nog niet helemaal, maar op dit moment moeten we gewoon groeien om op termijn vreemde arbeid in te kunnen zetten. Het is nu voor ons tweeën wel erg druk, eigenlijk te druk.' Krol wil de vreemde arbeid inzetten voor het melken en voeren. 'Vooral in de melkstal moeten uren gemaakt worden. Als de quotering verdwijnt, willen we driemaal daags gaan melken. Ikzelf wil dan het koemanagement blijven doen.'

Investeringen staan bij Krol altijd in dienst van het bedrijf. 'Als iets duur is, vind ik het niet erg, als het maar rendement heeft. Veel mensen doen dingen onbewust of omdat het altijd zo was. Dat zal hier niet gebeuren', vertelt Han Krol. Mirjam vult aan: 'Hij maakt een complete financiële planning waar investeringen en de ontwikkeling van de cashflow belangrijk zijn.'

Op de vraag waar de veehouders in de toekomst staan, willen ze geen antwoord geven. 'Dat weten we nog niet. De stappen worden wel steeds groter, maar je bent van veel afhankelijk', stelt Han Krol. Toch noemt hij een aantal: 'Op zich is 450 koeien wel een optie.'

Florus Pellikaan

Han Krol: 'Ik gebruik heterosis voor vooruitgang in "zachte" kenmerken'

Steeds grotere stappen

functioneren binnen ons systeem. Dat is ook mijn streven. Op de minste punten corrigeer ik ze vervolgens met een ras dat daarin sterker is', zegt Krol.

Hij sluit niet uit dat het percentage holstein na het afschaffen van het melkquotum omhooggaat. 'Nu zitten er aan elke liter melk behoorlijke quotumkosten. Als de quotering straks weg is, moet de productie per koe omhoog.' Het roland jaargemiddelde bedraagt op dit

V.l.n.r. halve brown swiss Mientje 58 (v. Amaranto), halve jersey Flora 172 (v. New Direction) en Maria 149 (v. Bell Tom), 87 procent holstein, illustreren de diversiteit van de veestapel

